

24.12.2013 **Večer**

Stran/Termin: 18

Naslov: "Najlažje je varčevati pri negi"

Avtor: ANDREJA KUTIN

Rubrika/Oddaja: MARIBOR

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 734,88

Naklada: 31.150,00

Gesla: ZDRAVSTVO, MEDICINSKE SESTRE, BOLNIŠNICE, MINISTRSTVO ZA

"Najlažje je varčevati pri negi"

Medicinske sestre so na robu svojih psihofizičnih sposobnosti, opozarjajo v mariborskem sindikatu zdravstvene nege. Begi v bolniško, predvsem zaradi psihičnih stanj, še dodatno zaostrejuje razmere

ANDREJA KUTIN

"Ko boš obdaroval vse te veleumne glave, jim povej, da bodo slej ko prej potrebovali ob sebi medicinsko sestro, ko bodo želeli kozarec vode, naravnano vzglavnik, lajšanje trpljenja, toplo in prijazno besedo ...," so slovenske medicinske sestre zapisale v pismu Božičku in s tem odprle najbolj kočljivo plat stiske, v kateri so se znašle, in v poplavi neverjetnih in "presenetljivih" afer, v katerih se vrtijo milijonski zneski - ostale preslišane. Želijo si, da bi jih slišali vsaj bolniki in jih skušali razumeti.

Zelo jasno je nedavno sporočilo krovnega sindikata delavcev v zdravstveni negi, da v ambulantah, bolnišnicah, domovih za ostarele manjka ljudi, da so medicinske sestre izčrpane, ogroženi standardi dela, tudi življenja. "Po naših podatkih manjka samo v bolnišnicah v zdravstveni negi okrog 22 odstotkov ljudi," pravi Lidija Peršuh, predsednica sindikalne enote UKC Maribor in mariborska predstavnica republiškega odbora Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije. UKC Maribor pri tem ni nobena izjema, čeprav je izvirni greh za stanje na ministrstvu za zdravje, ki ne sprejme kadrovskega normativov, ki bi bili izhodišče za število zaposlenih v zdravstveni negi.

"Dejansko so naše kolegice na kraju svojih psihofizičnih zmognosti, begi v bolniški stalež so samo eden od simptomov izčrpanosti. Neurejene razmere v delovnem okolju, politična naravnost v zdravstvu vodi do spoznanja mladih, da tu ni perspektive, in iščejo priložnost drugje. Če bi imeli kadrovske normative, bi se lahko presteli in prišli do številke, koliko nas je premalo. Dejstvo pa je, da zaposleni v zdravstveni negi delamo v minimalnem številu. Zujf (Zakon za uravnoteženje javnih financ) je prispeval še to, da novih zaposlitev sploh ni. Res je, da je po posameznih zavodih število zaposlenih odvisno od sistemizacij, a naša (v UKC Maribor, op. a.) že dolgo ni bila prilagojena potrebam stroke in vsem nalogam, ki so jim naložene, niti razvoju stroke. Ostali smo praktično na enakem številu kot leta 2008. Včasih so se zapolnjevali vsaj odhodi v pokoj, kar je sedaj do neke mere onemogočeno. Nekaj zaposlitev je bilo zaradi odprtja oddelka za psihiatrijo, enote forenzika," razlaga sindikalistka.

Kadrovske normative so bili tudi stavkovna zahteva Sindikata delavcev v zdravstveni negi v začetku leta in pri njej vztrajajo. Premikov na ministrstvu ni oziroma so zelo majhni.

Danes predstavniki sindikata z ministrstvom podpisujejo le dokument, s katerim bodo podaljšali rok za pogovore do 31. marca prihodnje leto. "Nimamo pa še termina za sestanek s predsednico vlade, ki je napovedan že lep čas. Do konca leta bi morale vse delovne in pogajalske skupine sestiti skupaj in iskati rešitve, a se to še ni zgodilo. Spet se nam je zgodil odstop ministra in spet smo padli skozi. V vseh teh letih in v vseh zgodbah, ki smo jih želeli uresničiti, so stalnica samo nenehne menjave ministra. In potem vedno znova in znova pripovedujemo svojo zgodbo," pravi medicinska sestra, ki je že 37 let v modri uniformi.

"Vemo, da druge kadre zaposlujejo"

Stiska, v kateri so se znašli zdravstveni delavci, se kaže na vseh nivojih in v vseh oblikah. Razočarane so srednje medicinske sestre z daljšo delovno dobo, ki so glede na izkušnje prenikajo na seznamu delovnih plačnih razredov. Gre za tiste, ki so končale izobraževanje še pred usmerjenim izobraževanjem. "Ko smo me končale izobraževanje takratne srednje medicinske šole, smo vendarle bile usposobljene za samostojno delo ob bolniku, danes pa ni tako. Imamo drugačna praktična znanja in želele bi si višjo uvrstitev na sistemizacijski lestvici plačnih razredov, kot je po novem plačnem sistemu. Ministrstvo je ukinilo še sistem licenc za srednje medicinske sestre," razlaga Peršuhova.

Ob dejstvu, da je v UKC Maribor v zdravstveni negi zaposlenih okrog 1400 ljudi in je v tem deležu srednjih medicinskih sester okoli 800, gre za skoraj polovičen delež nezadovoljnih srednjih medicinskih sester, ki se jim je z nižjimi uvrstitvami zmanjšal tudi znesek na plačilnem listu.

"Bolniških staležev ne nadomeščamo, nadomeščajo se porodniške v nekaterih primerih. Najlažje je pač varčevati pri negovalnem kadru, ker nas je številčno vseeno največ, zato je tudi prihranek največji. Vemo pa, da se drugi zdravstveni in nezdravstveni kader zaposluje. Vemo sicer, da ni možna nobena zaposlitev brez soglasja ministrstva, ampak očitno se dogajajo. Lani, še pred Zujfom, ko smo oddajali poročila zavoda, smo poudarjali, da smo na minimumu in da si ne znamo predstavljati, kako bomo še dodatno varčevali pri tem kadru. Čeprav podatkov o tem, koliko se dejansko varčuje na naš račun, ne bomo izvedeli," razočarano skomigne Peršuhova.

Lidija Peršuh, predsednica sindikalne enote UKC Maribor, opozarja na slab položaj medicinskih sester. (Igor Napast)

"V vseh letih in v vseh zgodbah, ki smo jih želeli urediti, so stalnica samo nenehne menjave ministrov"

Manj razumevanja, več mobinga

"Dejstvo pa je, da pri tako minimalnem številu kadra ne moremo govoriti o enaki kvaliteti dela. Bolnik lahko dobi tableto in naročeno terapijo, ampak druge, marsikomu nevidne stvari - prijazna beseda, poravnane postelje, dodatna higiena, to, kar se je vse svoj čas dosledno izvajalo, tega več ne bo. Zagovarjam pa vse svoje kolegice in trdim, da vestno in strokovno opravljajo svoje delo, in srčno upam, da zaradi preoblice dela in preobremenjenosti ne bo kakršnekoli strokovne napake s posledicami za bolnika in za medicinsko sestro, ki bi se zaradi preobremenitve in domnevno storjene strokovne napake znašla pred roko pravice. Zavedamo se, da nikomur v zdravstvu ni lahko, zdravniki so nosilci dejavnosti, oni odredi-

jo terapijo in intervencije, medicinske sestre smo izvajalci. Čeprav si želimo tudi našo dejavnost uzakoniti z zakonom o zdravstveni negi, nam to še ni uspelo," pravi Peršuhova.

Je zaradi zaostrenih razmer vsaj odnos zdravnik-medicinska sestra boljši, je tukaj več razumevanja? "Ne, rekla bi, da ga je celo manj. Ljudje so vedno bolj introvertirani, opravijo svoje in konec. Vsem nam manjka človečnosti, prijaznosti, srčnosti, preprosto zato, ker je tempo tako hiter, ker nam nalagajo vse več dela, bremena in so pritiski vse hujši. Zato opažamo vse več tudi pritiskov, mobinga. Ti primeri ostanejo velikokrat neprijavljeni. Trudimo se, da bi čim bolj pokrili tudi to področje, pripravljamo pravilnik, s katerim bomo skušali izboljšati stanje. Delavci, ki se bodo znašli v takem položaju, bodo vedeli, kdo so osebe, katerim lahko zaupajo svoje težave. Je pa res, da so odnosi zelo različni tudi med oddelki, organizacijskimi enotami. So taki, ki so vredni pohvale. Tam, kjer delata zdravnik in medicinska sestra skupaj, kot tim, so odnosi drugačni kot tam, kjer gre zdravnik do bolnika, odredi medicinski sestri delo in se zadeva konča."

In prav na to tudi opozarjajo ženske v modrem. Vse več kompetenc, pa tudi manjših nalog, namreč zdravniki prelagajo na diplomirano medicinsko sestro, potem pa zadeva potuje po hierarhiji navzdol. "Ker ni stroge razmejitve del in nalog med izobrazbenimi strukturami medicinskih sester, se zdi samoumevno, da bo

medicinska sestra to naredila. Ampak kaj se zgodi, če pri tem naredi strokovno napako. Kako se bo zagovarjala? To je zelo tvegana situacija. V isti sapi pa ne moreš zavriniti stvari, ne smeš reči predpostavljenu 'Ne, to ni moje delo.' Težava ni v tem, da medicinska sestra tega ne želi, za bolnika bo naredila vse, vprašanje pa je, kaj sme, četudi so ji leta delovnih izkušenj prinesla ogromno in obvlada situacijo."

Spirala izgorevanja

"Teško se je boriti proti tistemu, kar smo že vsi slišali: 'Če ti ne boš tega in tega, je zunaj polno brezposelnih.' Ljudje so potem tiho, trpijo in opravljajo svoje delo. In mislim, da ga ne morejo opravljati dobro in zbrano, če jim vseskozi visi nekaj za vratom. Zadnja leta sploh opažamo, da je več psihičnih težav. Dejstvo je, da so bile prej najpogostejše bolniške odsotnosti zaradi sistemskih bolezni in lokomotorne aparata, sedaj pa gre v glavnem za psihosomatske težave. Ko ne zmorejo več, grejo k zdravniku, dobijo antidepresiv in to so navadno dolgotrajne bolniške, ki se jih ne nado-mešča. V tem času torej kolegica prevzame še dodatno delo, poleg svojih že tako visokih obremenitev. In dejansko se potem nimajo časa odpočiti. Priđe do izpada, in tudi če ima druga medicinska sestra prosti dan, mora priti v službo," opiše verižno reakcijo Peršuhova, ki kljub slabim razmeram skuša na situacijo gledati z dobro voljo in kančkom humorja. Pa čeprav je ta bolj črn.